

Laidiens: 17.09.2014., Nr. 184

Oficiālās publikācijas Nr.: 2014/184.3

Ministru kabineta noteikumi Nr.486

Rīgā 2014.gada 19.augustā (prot. Nr.44 12.§)

Grozījumi Ministru kabineta 2006.gada 28.marta noteikumos Nr.248 "Noteikumi par jūras zvejas kuģu drošību"

*Izdoti saskaņā ar Jūrlietu pārvaldes un jūras drošības likuma
11.panta ceturto daļu*

Izdarīt Ministru kabineta 2006. gada 28. marta noteikumos Nr. 248 "Noteikumi par jūras zvejas kuģu drošību" (Latvijas Vēstnesis, 2006, 81. nr.; 2009, 147. nr.; 2010, 206. nr.; 2012, 6., 194. nr.) šādus grozījumus:

1. Izteikt 4. un 5. nodaļu šādā redakcijā:

"4. Mehānismi un elektroiekārtas

4.1. Vispārīgās prasības

149. Ja nav norādīts citādi, šī nodaļa attiecas uz jauniem zvejas kuģiem, kuru garums ir 12 metri un lielāks, un esošiem zvejas kuģiem, kuru garums ir 12 metri un lielāks, tiklīdz, ciktāl tā nav pretrunā ar atzīto organizāciju noteikumiem, kas bija spēkā esošo zvejas kuģu būves laikā.

150. Šīs nodaļas prasības zvejas kuģu mehānismiem un elektroiekārtām tiek vienveidīgi ieviestas un piemērotas uz zvejas kuģiem saskaņā ar atzīto organizāciju noteikumiem, ņemot vērā šādus nosacījumus:

150.1. galvenos dziniekārtas mehānismus, deidvuda iekārtas, vadības un kontroles iekārtas, tvaika, degvielas, saspīestā gaisa, elektroapgādes un saldēšanas sistēmas, palīgmehānismus, katlus un citus spiedtraukus, sūkņus un cauruļvadus, stūres iekārtu, jaudas pārvadu vārpstas un sajūgus projektē, izgatavo, pārbauda, uzstāda un apkalpo atbilstoši atzīto organizāciju noteikumiem;

150.2. galvenos dziniekārtas mehānismus projektē, izgatavo, uzstāda un apkalpo tā, lai normālas ekspluatācijas režīmā to radītās vibrācijas neradītu pārmērīgas spriedzes mehānismos;

150.3. elektriskās iekārtas projektē, izgatavo, pārbauda, uzstāda un apkalpo tā, lai tās nodrošinātu:

150.3.1. sistēmu darbību, kas nepieciešama, lai kuģi uzturētu normālos ekspluatācijas un sadzīves apstākļos, neizmantojot avārijas enerģijas avotus;

150.3.2. zvejas kuģa drošībai būtisku sistēmu darbību, ja pārstājis strādāt galvenais elektroenerģijas avots;

150.3.3. zvejas kuģa un tā apkalpes aizsardzību no elektriskās strāvas iedarbības;

150.4. galvenie dzeniekārtas mehānismi un palīgmehānismi, kas nodrošina zvejas kuģa kustību un drošību, ir darbspējīgi, ja zvejas kuģa statiskā sānsvere ir līdz 15° uz jebkuru sānu un dinamiskā sānsvere līdz $22,5^\circ$ uz jebkuru sānu, kā arī minētās sānsveres vienlaikus ar dinamisku galsveri ir līdz $7,5^\circ$ uz priekšgalu vai pakaļgalu.

Administrācija pieļauj atkāpes no šiem leņķiem, ņemot vērā zvejas kuģa tipu, izmērus un ekspluatācijas apstākļus;

150.5. mašīntelpas projektē tā, lai nodrošinātu drošu un brīvu pieeju visiem mehānismiem un to vadības pultīm, kā arī tām vietām, kur jāveic regulāri apkopes darbi, izmantojot platformas, režģus, pārejas un trapus ar atbilstošām margām, turekļiem un pakāpieniem. Virsmas staigāšanai ir cieši nostiprinātas un neslidošas. Mašīntelpu trapi ir aprīkoti ar neslidošiem pakāpieniem;

150.6. mašīntelpas nodrošina ar pietiekamu ventilāciju, ņemot vērā gan kuģošanas rajona klimatiskos apstākļus, gan iekšdedzes dzinēju un citu iekārtu normālai darbībai nepieciešamā gaisa daudzumu, kā arī lai novērstu degvielas tvaiku uzkrāšanos. Ja ir uzstādīti ar gaisu dzesējami iekšdedzes dzinēji, paredz pasākumus nepieciešamā dzesēšanas gaisa daudzuma nodrošināšanai un karstā gaisa izvadišanai no mašīntelpām. Vietas, kur ir nepieciešams veikt mehānismu, iekārtu vai to mezglu tehnisko apkalpošanu, nodrošina ar pietiekamu ventilāciju;

150.7. šos mehānismus un aprīkojumu, kā arī celšanas ierīces, vinčas un zivju pārkraušanas un apstrādes aprīkojumu apgādā ar drošības ierīcēm, lai līdz minimumam samazinātu draudus cilvēkiem, kuri atrodas uz zvejas kuģa. Īpašu uzmanību pievērš mehānismu kustīgajām daļām, karstām virsmām un citām bīstamām detaļām;

150.8. paredz līdzekļus, ar kuru palīdzību zvejas kuģa mehānismus un iekārtas var iedarbināt bez palīdzības no malas gadījumā, ja kuģis ir bez enerģijas;

150.9. paredz līdzekļus, ar kuru palīdzību nodrošina vai atjauno galveno dzeniekārtas mehānismu darbību, ja pārstāj strādāt kāds no palīgmehānismiem. Īpašu uzmanību pievērš šādu sistēmu darbam:

150.9.1. aprīkojumam, kas nodrošina degvielas padevi zem spiediena galvenajiem dzeniekārtas mehānismiem;

150.9.2. aprīkojumam, kas nodrošina normālu eļļas spiedienu eļļošanas sistēmā;

150.9.3. hidrauliskajiem, pneimatiskajiem un elektriskajiem galveno dzeniekārtas mehānismu (tai skaitā dzenskrūvju ar maināmo soli) vadības līdzekļiem;

150.9.4. aprīkojumam, kas nodrošina ūdens spiedienu galveno dzeniekārtas mehānismu dzesēšanas sistēmās;

150.9.5. gaisa kompresoram un spiediena traukiem, kas paredzēti dzinēju palaišanas un vadības vajadzībām;

150.10. ņemot vērā kopējos zvejas kuģa drošības aspektus, administrācija akceptē daļējas šo noteikumu 150.9. apakšpunktā minēto sistēmu darbības parametru izmaiņas attiecībā pret normālu režīmu;

150.11. uz kuģa veic pasākumus, kas samazina trokšņa kaitīgo ietekmi uz mašīntelpas personālu līdz SOLAS konvencijā noteiktajam līmenim. Ja šo troksni nevar pietiekami samazināt, pārmērīgā trokšņa avotu pienācīgi izolē vai novieto atsevišķi, vai ierīko no trokšņa brīvu telpu, ja mašīntelpā jāatrodas apkalpei. Apkalpei, kam jāieklūst šādās mašīntelpās, ja nepieciešams, nodrošina ausu aizsargus vai aizbāžņus;

150.12. šķidrās degvielas patēriņa un nostādināšanas, eļļas uzglabāšanas tanku ventilācijas cauruļu izvadi ir tādi, lai to bojājuma gadījumā nerodas tieši jūras ūdens šļakatu vai lietus ūdens piekļuves draudi;

150.13. mērinstrumenti ir jāizvieto ērti redzamās vietās;

150.14. izplūdes kolektori un citas karstās virsmas ar temperatūru, augstāku par 220°C , ir pietiekami izolētas vai aizsargātas, lai novērstu avārijas, ugunsgrēkus vai apdegumus. Nekādi degošie materiāli neatrodas karsto virsmu

tiešā tuvumā vai ir attiecīgi aizsargāti no visiem iespējamiem kontaktiem ar karstām virsmām. Papildus veic piesardzības pasākumus, lai nepieļautu to, ka no sūkņiem, filtriem vai sildītājiem noplūdots degviela vai eļļa nokļūst uz karstajām virsmām;

150.15. dīzeļdzinēju ārējās augstspiediena degvielas padeves caurules starp augstspiediena degvielas sūkņiem un degvielas sprauslām aizsargā ar hermētisku aizsargapvalku, kas nepieļauj degvielas noplūdes šo augstspiediena cauruļu bojājuma gadījumā. Aizsargapvalks, kurš apņem augstspiediena caurules, ir savienots ar degvielas noplūžu savākšanas tanku un trauksmes signalizācijas sistēmu, kas laikus brīdina par augstspiediena cauruļu bojājumiem;

150.16. visus katlus, visas mehānismu daļas, visas tvaika, hidrauliskās, pneimatiskās un citas sistēmas un ar tām saistītos savienojumus, uz kuriem iedarbojas iekšējais spiediens, pirms pirmreizējās nodošanas ekspluatācijā attiecīgi pārbauda, veicot arī pārbaudi ar spiedienu;

150.17. veic pasākumus, lai atvieglotu galveno dzinēju un palīgmehānismu, arī katlu un spiedtrauku, tīrīšanu, pārbaudes un apkopi. Mašīntelpas un mehānismus uztur tīrus;

150.18. stieņi, kuri ir paredzēti dzinēju spararatu pagriešanai ar roku, ir konstruēti tā, lai dzinēja nejaušas iedarbošanās vai atsitiena gadījumā viegli atvienotos no spararata. Kloķi, kuri ir paredzēti dzinēju palaišanai, automātiski atvienojas, kad dzinēji iedarbojas;

150.19. nemetāliskos kompensatorus aizborta cauruļvadu sistēmās, kuras ir savienotas ar ārējo kuģa apšuvi un atrodas zem maksimālās iegrimes ūdenslīnijas, regulāri pārbauda, veicot kuģa apskates saskaņā ar šo noteikumu 1.4. apakšnodaļu, vai pēc ražotāja ieteiktā intervāla nomaina;

150.20. aizborta ūdens dzesēšanas sistēmu, ieskaitot blīves un armatūru, izgatavo no tērauda vai cita nedegoša materiāla. Atsūkņēšanas sistēma ir aprīkota ar vārstiem, lai šo cauruļvadu bojājuma gadījumā aizsargātu nodalījumu pret applūšanu. Paredz iekšdedzes dzinēju un citu iekārtu, kurām nepieciešama dzesēšana, avārijas dzesēšanas iespējas. Filtrus var iztīrīt, nesamazinot dzesēšanas ūdens plūsmu. Gadījumos, kad ir uzstādīti aizborta vai ķīļa dzesētāji, ir uzstādīti noslēdzošie ieplūdes un izplūdes vārsti korpusa iekšpusē;

150.21. uz kuģa atrodas mehānismu, iekārtu un kuģa drošai ekspluatācijai būtiska aprīkojuma ekspluatācijas un apkopes instrukcijas un inženiertehniskā dokumentācija, tai skaitā par degvielu un eļļu lietošanu, un tā ir nodrošināta valsts valodā un darba valodā (apkalpei saprotamā valodā);

150.22. visu iekārtu un aprīkojuma vadības un kontroles līdzekļi, piemēram, slēdži, spiedpogas, indikatori, līmeņrāži, mērcaurules, vārsti, krāni, ventilācijas izvadi, ir skaidri marķēti ar uzrakstiem valsts valodā un darba valodā. Cauruļvadus ieteicams marķēt ar atbilstošu krāsu, lai norādītu cauruļvadu lietošanas mērķi. Vārsti un krāni ir aprīkoti ar vārsta stāvokļa indikatoriem, lai vizuāli varētu noteikt, vai vārsti ir atvērti vai aizvērti, bet uz roktura ir norādīts griešanās virziens, kurš vispārējā gadījumā vārstu aizvēršanai ir pulksteņa rādītāju kustības virziens;

150.23. uz kuģa atrodas nepieciešamie instrumenti un rezerves daļas galvenajai enerģētiskajai iekārtai ar sistēmām un palīgiekārtai, kā arī elektroiekārtām tādā apjomā, lai veiktu plānveida tehnisko apkalpošanu un vienkāršus avārijas remontus. Šie instrumenti un rezerves daļas ir cieši nostiprinātas un novietotas viegli pieejamā vietā;

150.24. zvejas kuģi ar periodiski neapkalpojamām mašīntelpām ievēro šo noteikumu 150.–288. punktā un 5. nodaļā minētās prasības, kā arī šo noteikumu 4.4. apakšnodaļā minētās prasības;

150.25. zvejas kuģi ar periodiski neapkalpojamām mašīntelpām izpilda visas administrācijas prasības, lai nodrošinātu, ka visi mehānismi un iekārtas droši darbojas jebkuros ekspluatācijas apstākļos (arī zvejas kuģim veicot

manevrus) un ir ieviesta atzīto organizāciju noteikumiem atbilstoša regulāru pārbažu un testēšanu kārtība visu mehānismu nepārtraukti stabilas darbības nodrošināšanai.

151. Saskaņā ar atzīto organizāciju prasībām uz zvejas kuģa ir dokuments, kas apliecina, ka zvejas kuģis ir piemērots ekspluatācijai ar periodiski neapkalpojamām mašīntelpām.

4.2. Mehānismi un elektroiekārtas uz zvejas kuģiem, kuru garums ir 24 metri un lielāks

4.2.1. Mehāniskās iekārtas

4.2.1.1. Mehānismi

152. Zvejas kuģa galvenos mehānismus un paligmehānismus, kam ir būtiska nozīme zvejas kuģa drošības un kustības nodrošināšanā, apgādā ar efektīviem vadības līdzekļiem.

153. Ja mehānismam vai dzinējam pastāv iespēja pārsniegt maksimāli atļauto rotācijas ātrumu, uzstāda joņaizsardzību.

154. Ja iekšdedzes dzinēja cilindra diametrs ir lielāks nekā 200 mm vai kartera tilpums ir lielāks nekā $0,6 \text{ m}^3$, iekšdedzes dzinēju karterus aprīko ar atzīta tipa un pietiekama šķērsriezuma laukuma redukcijas vārstiem, lai mazinātu sprādziena radītās sekas.

155. Galvenos mehānismus un paligmehānismus, kā arī šo mehānismu daļas, tai skaitā spiediena traukus, kas ir pakļauti iekšējam spiedienam, aprīko ar līdzekļiem, kas nodrošina, ka pieļaujamais spiediens ekspluatācijas gaitā netiek pārsniegts.

156. Visus pievadus, vārpstas un to savienojumus, ko izmanto jaudas pārvadei mehānismiem, kas nodrošina kuģa kustību, kuģošanas drošību un uz zvejas kuģa esošo cilvēku drošību, projektē un izgatavo tā, lai tie varētu izturēt maksimālās slodzes, kas varētu rasties jebkuros zvejas kuģa ekspluatācijas apstākļos, ņemot vērā dzinēja tipu, kas piedzen šos pievadus un vārpstas un kura sastāvdaļa šī vārpsta vai pievads ir.

157. Galvenos dzeniekārtas mehānismus, ja nepieciešams, arī paligmehānismus, aprīko ar automātiskās apturēšanas ierīcēm būtisku bojājumu gadījumā (piemēram, eļļošanas sistēmas defekti, kas ātri var radīt nopietnus bojājumus, pilnīgu salūšanu vai sprādzienu). Uzstāda avārijas signalizāciju, kas dod trauksmes signālu pirms mehānisma automātiskās apturēšanas. Administrācija atļauj izmantot līdzekļus, kas atslēdz automātiskās apturēšanas ierīces. Ņemot vērā zvejas kuģa tipu un ekspluatācijas apstākļus, administrācija var atbrīvot kuģi no šīs prasības izpildes.

4.2.1.2. Atpakaļgaitas nodrošināšanas līdzekļi

158. Kuģi aprīko ar pietiekamas jaudas atpakaļgaitas līdzekļiem, kas nodrošina pienācīgu zvejas kuģa vadību normālos ekspluatācijas apstākļos.

159. Pārbauda jūrā mehānismu spēju pietiekami īsā laika sprīdī mainīt dzenskrūves virzošā spēka virzienu un tādējādi pieņemt īsā ceļa posmā apturēt kuģi, kas iet ar maksimālo ekspluatācijas ātrumu.

4.2.1.3. Tvaika katli, barošanas sistēmas un tvaika vadi

160. Katru tvaika katlu un katru utilizācijas tvaika ģeneratoru aprīko vismaz ar diviem pietiekamas caurplūdes drošības vārstiem. Ņemot vērā tvaika katla vai utilizācijas tvaika ģeneratora ražību vai citus raksturlielumus, administrācija var atļaut saskaņā ar atzītas organizācijas noteikumiem uzstādīt tikai vienu drošības vārstu, ja tā ir pārliecināta, ka ir nodrošināta pietiekama aizsardzība pret pārmērīgi lielu spiedienu katlā. Ja ekspluatācijas laikā

tvaika cauruļvadus ir iespējama darba spiediena pārsniegšana, šos tvaika cauruļvadus aprīko ar pietiekamas caurplūdes drošības vārstiem.

161. Katru katlu, kas darbojas ar šķidro vai gāzveida kurināmo un ir paredzēts ekspluatācijai bez pastāvīgas personāla uzraudzības, aprīko ar automātiskām drošības ierīcēm, kas atslēdz degvielas padevi un ieslēdz trauksmes signalizāciju, ja ūdens līmenis kļūst zemāks par pieļaujamo, rodas traucējumi gaisa padevē vai nodziest liesma. Automātiskajai vadības sistēmai paredz līdzekļus, kas neļauj padot šķidro degvielu vai gāzi kurtuvē, kamēr nav veikta kurtuves ventilācija. Ieteicamais kurtuves ventilācijas laiks ar maksimālo gaisa padevi ir vismaz trīs minūtes.

162. Jaunu zvejas kuģu katlus aprīko ar līdzekļiem barošanas ūdens kvalitātes uzraudzībai un kontrolei, kā arī nodrošina ierīces, ar kurām novērš eļļas, degvielas un citu piesārņotāju iekļūšanu katlā, kas var nelabvēlīgi iedarboties uz katlu.

163. Administrācija īpaši izvērtē tvaika katlu iekārtas, lai nodrošinātu, ka barošanas sistēmas, kontroles mēraparāti un drošības aprīkojums atbilst atzītās organizācijas prasībām un nodrošina tvaika katlu, spiediena trauku un tvaika cauruļvadu drošību. Pirms tvaika katla un tvaika cauruļvadu nodošanas ekspluatācijā veic tvaika katla, tā sistēmu un tvaika cauruļvadu, ja nepieciešams, hidraulisko pārbaudi.

164. Tvaika katlu mēriekārtas ir verificētas atbilstoši normatīvajam aktam par valsts metroloģiskajai kontrolei pakļauto mērīšanas līdzekļu sarakstu.

165. Tvaika katlu apskates un hidrauliskās pārbaudes veic saskaņā ar atzītās organizācijas prasībām.

166. Pie tvaika katla vadības pults atrodas katla iedarbināšanas un apturēšanas instrukcija valsts valodā un darba valodā.

167. Katru tvaika cauruli un katru tās savienojumu projektē, izgatavo un uzstāda tā, lai tie izturētu maksimālo darba spiedienu, kas uz tiem var iedarboties.

168. Nodrošina līdzekļus, ar ko iztukšo katru tvaika cauruli, kurā citādi varētu rasties bīstams hidrauliskais trieciens.

169. Ja tvaika cauruļvads var saņemt tvaiku no avota ar augstāku spiedienu nekā spiediens, kam tas ir paredzēts, tad šajā cauruļvadā ierīko piemērotu spiediena pazemināšanas vārstu, drošības vārstu un manometru.

4.2.1.4. Sakari starp stūres māju un mašīntelpu

170. Paredz divus neatkarīgus sakaru līdzekļus starp stūres māju un vadības pulti mašīntelpā. Viens no tiem ir mašīnas telegrāfs.

171. Uz zvejas kuģiem, kuru garums ir 24 metri un lielāks, bet mazāks par 45 metriem, un kuru galvenos dzeniekārtas mehānismus vada no stūres mājas, administrācija var atļaut izmantot sakaru līdzekļus, kas atšķiras no mašīnas telegrāfa.

4.2.1.5. Dzeniekārtas mehānismu vadība no stūres mājas

172. Ja dzeniekārtas mehānismu distances vadība tiek veikta no stūres mājas:

172.1. visos ekspluatācijas apstākļos, tai skaitā manevrējot, ātrums, dzenskrūves virzošā spēka virziens un maināmā soļa dzenskrūves solis ir pilnībā regulējams no stūres mājas;

172.2. šo noteikumu 172.1. apakšpunktā paredzēto distances vadību nodrošina ar vadības līdzekļiem, kas atbilst atzītu organizāciju noteikumiem un kuros, ja tas nepieciešams, paredz līdzekļus, kas izslēdz galveno dzeniekārtas